

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2017r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2017r. w Warszawie

sprawy M. K. (1) i T. L.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K.

o diety i ryczałty za noclegi

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powodów M. K. (1) i T. L. na rzecz (...) Spółka Akcyjna w W. po 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, a w pozostałym zakresie nie obciąża powodów M. K. (1) i T. L. kosztami procesu pozwanego;
3. wydatki tymczasowo pokryte ze środków Skarbu Państwa przejmuję na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Powodowie T. L. i M. K. (1), reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, w dniu 27 czerwca 2008r. wnieśli do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie powództwo przeciwko (...)spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. o zasądzenie: wynagrodzenia z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, dodatków za noclegi oraz należności z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju za okres 3-letni przed dniem wniesienia powództwa. Dodatkowo powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że byli zatrudnieni u pozwanego jako kierowcy. W ramach pracy na tym stanowisku kierowali powierzonymi samochodami. W związku z tym około 300 dni w roku przebywali poza miejscem zamieszkania. Zaznaczyli, że nigdy nie korzystali z innych miejsc noclegowych niż wąskie miejsce do leżenia znajdujące się w naczepie samochodu ciężarowego. Pracodawca nie wypłacał im żadnych dodatków do wynagrodzenia tytułem zrekompensowania noclegu w takich warunkach. W treści pozwu, powodowie podkreślili nadto, że nie mają dostępu do dokumentacji zatrudnienia i wynagrodzenia prowadzonej przez pracodawcę, dlatego niemożliwe jest ustalenie przez nich wartości przedmiotu sporu. Z uwagi na powyższe skierowali do Sądu Rejonowego wnioski o określenie przez Sąd wpisu tymczasowego, szacując swoje roszczenia na około 50 tysięcy złotych dla każdego z powodów (pozew z dnia 21 kwietnia 2008r., k. 1 - 7 a.s tom I).

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 września 2008r. pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska strona pozwana wskazała, że wysokość oraz sposób naliczania świadczeń związanych z podróżami służbowymi powodów określa w pozwanej spółce Regulamin Wynagradzania, zgodnie z którym ryczałt noclegowy nie przysługuje pracownikowi w przypadku korzystania w trakcie podróży służbowej z pojazdu wyposażonego w miejsce noclegowe. Pozwana podkreśliła również, że ryczałt był wypłacany powodom w przypadku wyjazdów służbowych w podwójnej obsadzie, w sytuacji, gdy samochód był wyposażony tylko w jedno miejsce noclegowe. Jeśli chodzi zaś o godziny nadliczbowe, to należność za wszystkie takie godziny przepracowane przez powodów, została wypłacona w formie ryczałtu, którego wysokość została wyliczona w oparciu o maksymalny wymiar pracy w godzinach nadliczbowych, w stosunku do pobieranego przez powodów wynagrodzenia zasadniczego (odpowieź na pozew z dnia 9 września 2008r., k. 45 - 46 a.s. tom I).

W piśmie procesowym z dnia 28 czerwca 2010r. powodowie T. L. i M. K. (1) sprecyzowali zgłoszone żądania, wnosząc o zasądzenie:

- w przypadku T. L. kwoty 96.812,49 zł, w tym: 18.235,03 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz 78.577,46 zł tytułem delegacji służbowych;

- w przypadku M. K. (1) kwoty 106.826,14 zł, w tym: 35.303,74 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz 71.522,40 zł tytułem delegacji służbowych (pismo procesowe z dnia 28 czerwca 2010r. wraz ze szczegółowymi wyliczeniami, k. 396 - 454 a.s. tom III).

Postanowieniem z dnia 1 lipca 2010r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do rozpoznania jako rzeczowo właściwemu (postanowienie z dnia 1 lipca 2010r., k. 455 a.s. tom III).

Powodowie złożyli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, tj. od opłaty od pozwu w zakresie obejmującym rozszerzone powództwa. Sąd Okręgowy postanowieniami z dnia 19 stycznia 2011r. zwolnił obu powodów z obowiązku ponoszenia opłaty sądowej ponad kwotę 2.000,00 zł (postanowienia z dnia 19 stycznia 2011r., k. 494 - 499 a.s. tom III).

W piśmie procesowym z dnia 5 marca 2014r. pełnomocnik pozwanej podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powodów wskazując, że dopiero w piśmie procesowym z dnia 24 czerwca 2010r. powodowie doprecyzowali powództwo w sposób mogący wpłynąć na przerwanie biegu przedawnienia (pismo procesowe z dnia 5 marca 2014r., k. 911 - 912 a.s. tom V).

Ostatecznego sprecyzowania powództwa powodowie dokonali w piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2014r., wnosząc o zasądzenie od strony pozwanej:

1. na rzecz M. K. (1):

a. należności z tytułu godzin nadliczbowych i dyżurów;

b. diet za: lipiec 2005r., sierpień 2005r., październik 2005r., listopad 2005r., styczeń 2006r., luty 2006r., marzec 2006r., kwiecień 2006r., czerwiec 2006r., listopad 2006r., grudzień 2006r., styczeń 2007r., luty 2007r., czerwiec 2007r., sierpień 2007r., wrzesień 2007r., październik 2007r., w łącznej kwocie 351,93 zł wraz z odsetkami od każdej z żądanych kwot, liczonymi od 15 dnia kolejnego miesiąca dla do dnia zapłaty;

c. ryczałtów noclegowych za okres: od czerwca 2005r. do marca 2008r. w łącznej kwocie 29.679,15 zł wraz z odsetkami liczonymi od każdej z żądanych kwot, liczonymi od 15 dnia kolejnego miesiąca do dnia zapłaty;

2. na rzecz T. L.:

a. należności z tytułu godzin nadliczbowych i dyżurów;

b. diet za: kwiecień 2005r., maj 2005r., czerwiec 2005r., lipiec 2005r., listopad 2005r., grudzień 2005r., styczeń 2006r., kwiecień 2006r., kwiecień 2007r., styczeń 2007r., marzec 2008r. w łącznej kwocie 2.756,13 zł wraz z odsetkami od każdej z żądanych kwot, liczonymi od 15 dnia kolejnego miesiąca dla do dnia zapłaty;

c. ryczałtów noclegowych za okres: od czerwca 2005r. do maja 2007r. oraz od października 2007r. do marca 2008r. w łącznej kwocie 27.748,99 zł wraz z odsetkami od każdej z żądanych kwot, liczonymi od 15 dnia kolejnego miesiąca dla do dnia zapłaty.

Ewentualnie, na wypadek uwzględnienia przez Sąd stanowiska pozwanej w zakresie sposobu wyliczenia należności z tytułu podróży służbowych, strona powodowa wniosła o zasądzenie należności z tytułu ryczałtów noclegowych w wariantcie II, tj.: na rzecz M. K. (1) za okres od czerwca 2005r. do grudnia 2007r. łącznej kwoty 24.577,51 zł, a na rzecz T. L. za okres od kwietnia 2006r. do marca 2008r. łącznej kwoty 25.232,77 zł (pismo procesowe z dnia 1 grudnia 2014r. wraz z załącznikami, k. 1367 - 1381 a.s. tom VII).

W piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2014r. pełnomocnik pozwanej zaprezentował ostateczne stanowisko w sprawie wnosząc o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki minimalnej (pismo procesowe strony pozwanej z dnia 1 grudnia 2014r., k. 1353 - 1364 a.s. tom VII).

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie:

1. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda M. K. (1) jako należności z tytułu podróży służbowych kwotę 24.602,72 zł wraz z odsetkami od dnia 24 czerwca 2010r. do dnia zapłaty;
2. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda T. L. jako należności z tytułu podróży służbowych kwotę 25.711,60 zł wraz z odsetkami od dnia 24 czerwca 2010r. do dnia zapłaty;
3. w pozostałym zakresie oddalił powództwo T. L. i M. K. (1);
4. zasądził od powoda T. L. na rzecz pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. 4.069,13 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powiększonych o kwotę opłaty od pełnomocnictwa;
5. zasądził od powoda M. K. (1) na rzecz pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. 4.069,13 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powiększonych o kwotę opłaty od pełnomocnictwa;
6. zasądził od powoda M. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 6.148,10 zł tytułem rozliczenia wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;
7. zasądził od powoda T. L. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 6.148,10 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;
8. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda M. K. (1) kwotę 1.356,40 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powiększonych o kwotę opłaty od pełnomocnictwa;
9. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda T. L. kwotę 1.356,40 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powiększonych o kwotę opłaty od pełnomocnictwa;
10. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 2.049,36 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;
11. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 2.049,36 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

12. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda T. L. kwotę 750,00 zł tytułem kosztów postępowania;

13. zasądził od pozwanej (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powoda M. K. (1) kwotę 750,00 zł tytułem kosztów postępowania.

(wyrok Sądu Okręgowego z dnia 8 grudnia 2014r. wraz z uzasadnieniem, k. 1383 - 1385, k. 1394 - 1408 a.s. tom VII).

Apelację od wyroku wniosła pozwana (...) S.A. w K., która zaskarżyła wydane rozstrzygnięcie w pkt 1, 2, a także w zakresie kosztów procesu (apelacja pozwanej z dnia 10 lutego 2015r., k. 1420 - 1427 a.s. tom VIII).

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2016r. Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uchylił zaskarżony wyrok w punktach: 1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12 i 13 i przekazał sprawę w tej części Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Apelacyjny wskazał, że apelacja zasługiwała na uwzględnienie, bowiem Sąd I instancji nie rozpoznał w pełni istoty sprawy, a ponadto zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli instancyjnej z powodu wadliwości uzasadnienia wyroku i rozbieżności treści uzasadnienia z treścią samego wyroku.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że Sąd Okręgowy orzekał o zasadności trzech roszczeń każdego z powodów, a mianowicie o roszczeniu z tytułu wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, a także o roszczeniach z tytułu podróży służbowych na terenie kraju i poza granicami kraju, tj. o należnościach z tytułu diet i ryczałtów za noclegi. Z sentencji wyroku wynika, że Sąd I instancji zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w K.: na rzecz M. K. (1) kwotę 24.692,72 zł, a na rzecz T. L. kwotę 25.711,60 zł jako należności z tytułu podróży służbowych, zaś w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

W uzasadnianiu wyroku, które jest chaotyczne, nieprecyzyjne i niespójne, Sąd Okręgowy wskazał w pierwszej części, że oddalił powództwo o wynagrodzenie za godziny nadliczbowe w oparciu o opinię biegłej z zakresu księgowości B. W. (1), albowiem należności z tego tytułu zostały w całości zaspokojone przez pozwaną spółkę. W dalszej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd I instancji omówił podstawę prawną należności z tytułu podróży służbowych odbywanych przez powodów. Sąd ostatecznie wskazał, iż oparł swoje rozstrzygnięcie na opinii biegłej z zakresu księgowości B. W. (1) z dnia 14 października 2014r., jako na opinii ostatecznej, której prawidłowość obliczeń została potwierdzona w czasie ustnych wyjaśnień biegłej na rozprawie. Sąd Apelacyjny zaakcentował, że w tejże opinii biegła wskazała, że według jej wyliczeń niezaspokojone należności powodów z tytułu podróży służbowych, tj. diet i ryczałtów za noclegi, przy przyjęciu kwoty ryczałtu jako 25% diety oraz przeliczeniu waluty wg. kursu z 14-tego dnia po zakończeniu podróży, wynoszą: dla M. K. (1) - 30.560,65 zł, a dla T. L. - 30.090,39 zł. Kwoty te nie są jednak tożsame z tymi kwotami, które zasądził Sąd I instancji w pkt 1 i 2 wyroku. Zasadzeniu na rzecz M. K. (1) podlegała kwota 24.602,72 zł wraz z odsetkami od dnia 24 czerwca 2010r. do dnia zapłaty, zaś na rzecz T. L. kwota 25.711,60 zł wraz z odsetkami od dnia 24 czerwca 2010r. do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny podkreślił również, że Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że brak jest w rozliczeniach podróży służbowych podpisu świadczącego o otrzymaniu przez powodów wypłat z tego tytułu, co uniemożliwia przyjęcie, że wysokość wypłat była dokonana w wysokości wynikającej z rozliczenia. Zarówno biegła sądowa, pozwana spółka, jak i nawet powodowie w swoich wyliczeniach potwierdzali fakt wypłaty należności z tytułu podróży służbowych, zgodnie z wyliczeniami sporządzonymi przez księgowość pozwanej na poleceniach wyjazdów służbowych. Pomiedzy wyliczeniami stron, w tym zakresie były jedynie drobne rozbieżności. Spór sprowadzał się zatem do żądania wypłaty różnicy między kwotą należną a faktycznie wypłaconą. W tej sytuacji niezrozumiałe było dla Sądu Apelacyjnego ostateczne rozstrzygnięcie Sądu I instancji co do należności z tytułu podróży służbowych z pkt 1 i 2 wyroku. Sąd ten stwierdził w uzasadnieniu wyroku, że uznał za zasadne zasadzenie na rzecz każdego z powodów po 1/4 dochodzonych roszczeń. Nie wskazał jednak od jakiej kwoty liczył 1/4 należności powodów i w jaki sposób wyliczył ostatecznie

zasądzone kwoty. Nie podał także, od których roszczeń i gdzie zgłoszonych przez powodów, wyliczył ostateczną należność zasądzoną w wyroku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego metodologia wyliczeń Sądu I instancji jest nieprawidłowa, gdyż zasądzając na rzecz powodów należności z tytułu podróży służbowych przyjął on 1/4 wysokości kwot dochodzonych przez nich roszczeń, które obejmowały nie tylko dodatki za noclegi i diety, ale również należności z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, które jak wskazał Sąd Okręgowy, na podstawie ustaleń biegłej, były niezasadne i zostały oddalone przez Sąd Okręgowy w pkt 3 wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę zaniechał bezpodstawnie rozważenia zarzutu pozwanej spółki dotyczącego przedawnienia. Nie wyjaśnił także podstawowej okoliczności istotnej dla zastosowania przedawnienia, tj. nie ustalił daty, od której należy liczyć bieg przedawnienia, co do każdego z roszczeń, albowiem są to roszczenia różnego rodzaju i rozliczane są przez pracodawcę w różnych terminach, odmiennych co do wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, odmiennych zaś co do podróży służbowych. Sąd I instancji nie wyjaśnił również wątpliwości co do zakresu roszczeń, a więc w rzeczywistości nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie roszczeń powodów dotyczących należności z tytułu podróży służbowych, nie wskazał jakie należności uwzględnił z tytułu diet, a jakie z tytułu ryczałtu za noclegi oraz, które należności dotyczyły podróży krajowych, a które zagranicznych.

W związku z powyższym, w zaleceniach Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności powinien ustalić ostatecznie dochodzone roszczenia. W następnej kolejności powinien ustalić kwoty wypłaconych przez pracodawcę świadczeń z tytułu diet i ryczałtów za noclegi na terenie kraju i poza granicami. Nadto powinien ustalić na podstawie dokumentacji księgowej i ewentualnych zeznań osoby rozliczającej podróż służbowe, w jaki sposób był wypłacany kierowcom ryczałt za noclegi w przypadku dwuosobowej obsady samochodu, komu i w jakiej wysokości był wypłacany ryczałt, a także jak był on wypłacany powodom. Następnie na podstawie ewentualnego dowodu z opinii biegłego księgowego i dokumentów pozwanej Sąd powinien ustalić w jakiej wysokości są niewypłacone powodom świadczenia, o ile uzna, że pozwana jest zobowiązana do wypłaty ryczałtu za noclegi w świetle argumentów zawartych w apelacji i w uzupełnieniu apelacji pozwanej spółki. Następnie, w przypadku ustalenia, że strona pozwana nie wypłaciła powodom wszystkich należności z tytułu podróży służbowych, Sąd Okręgowy powinien rozważyć zarzut przedawnienia roszczeń, zgłoszony przez pozwaną, ustalając czy nastąpiło przedawnienie każdego z roszczeń, a jeśli tak, to od jakiej daty należy je liczyć w stosunku do każdego z roszczeń. Następnie Sąd Okręgowy powinien dokonać prawidłowego rozliczenia kosztów procesu i kosztów zastępstwa prawnego stron przed Sądem I i II instancji.

Podsumowując, wobec stwierdzenia, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał w pełni sprawy co do istoty, a ponadto z uwagi na rozbieżności w treści wyroku i uzasadnienia wyroku, rozstrzygnięcie nie poddaje się kontroli instancyjnej Sądu II Instancji. Z tego względu Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok należy uchylić w zaskarżonej części i sprawę przekazać Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 16 lutego 2016r. wraz z uzasadnieniem, k. 1578, k. 1581 - 1634 a.s. tom VIII).

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód T. L. w dniu 1 grudnia 1996r. zawarł z pozwaną umowę o pracę na czas nieokreślony. Na jej podstawie został zatrudniony na stanowisku kierowcy, w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie zasadnicze powoda T. L. zgodnie z postanowieniami umowy opiewało na kwotę 1.200,00 zł miesięcznie. Aneksami do umowy pracodawca dokonywał podwyższenia wynagrodzenia zasadniczego: od 1 stycznia 1997r. do kwoty 1.370,00 zł miesięcznie, od dnia 1 stycznia 1998r. do kwoty 1.600,00 zł miesięcznie i od dnia 1 stycznia 1999r. do kwoty 1.700,00 zł miesięcznie. Z dniem 1 sierpnia 2006r. strony ustaliły wysokość wynagrodzenia zasadniczego powoda T. L. na kwotę 2.200,00 zł miesięcznie, a z dniem 1 października 2007r. wynagrodzenie powoda zwiększono do kwoty 2.400,00 zł miesięcznie. Aneksem do umowy z dnia 2 stycznia 2008r. wynagrodzenie T. L. określono na kwotę 2.500,00 zł miesięcznie (umowa o pracę z dnia 1 grudnia 1996r., k. 11 a.s. tom I, aneksy do umowy o pracę, k. 12-16, k. 25 a.s. tom I).

Powód M. K. (1) pracował w pozwanej spółce od dnia 1 kwietnia 1998r. Początkowo został zatrudniony na stanowisku kierowcy, na okres próbny, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 900,00 zł. Następnie od dnia 1 lipca 1998r. z powodem M. K. (1) podpisano umowę o pracę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, z prawem do wynagrodzenia w kwocie 1.000,00 zł. Aneksami do umowy pracodawca dokonywał zmian wynagrodzenia powoda. Od 1 stycznia 1999r. powód otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 1.350,00 zł brutto, a od 1 stycznia 2001r. - 1.500,00 zł brutto. Z dniem 1 stycznia 2002r. wynagrodzenie powoda wzrosło do kwoty 1.600,00 zł brutto, a następnie: od 1 sierpnia 2005r. do kwoty 1.800,00 zł, od 1 lipca 2007r. do kwoty 2.400,00 zł i od 1 stycznia 2008r. do kwoty 2.500,00 zł. Stosunek pracy pomiędzy stronami ustał dnia 26 marca 2008r. na mocy porozumienia stron (świadcstwo pracy z dnia 26 marca 2008r., k. 23 - 24 a.s. tom I, aneksy do umowy o pracę, nienumerowane karty akt osobowych M. K. (1)).

W pozwanej spółce obowiązywał w okresie zatrudnienia powodów Regulamin Pracy (regulamin pracy, k. 149 – 191 a.s. tom I oraz k. 192 – 211 a.s. tom II). Ponadto pozwana spółka wprowadziła również Regulamin Wynagradzania. Zgodnie z brzmieniem § 3 ust. 5 pkt a i b Regulaminu Wynagradzania kierowcom przysługiwały należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju w oraz poza granicami kraju, w formie diet. Diety za podróże na terenie kraju przysługiwały w wysokości i na warunkach wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Jeżeli podróż służbowa trwała nie dłużej niż dobę i wynosiła:

- od 8 do 12 godzin, kierowcy przysługiwała połowa diety;
- ponad 12 godzin, to dietę wypłacano w pełnej wysokości. Z kolei, jeżeli podróż służbowa trwała dłużej niż dobę, to za każdą dobę przysługiwała dieta w pełnej wysokości, a za niepełną, ale rozpoczętą dobę:
- do 8 godzin - połowa diety,
- ponad 8 godzin - dieta w pełnej wysokości.

Wśród wymienionych w Regulaminie wynagradzania należności przysługujących pracownikowi w związku z podróżą służbową na obszarze kraju znalazł się również zwrot kosztów noclegów. Wskazano, że jeżeli pracownik posiada rachunek hotelowy pracodawca zwróci mu koszty noclegu w wysokości stwierdzonej rachunkiem, a gdy nie posiada rachunku otrzyma ryczałt w wysokości 150% diety. W 2005r. ryczałt ten wynosił 31,50 zł, w 2006r. - 33 zł, a w 2007r. i w 2008r. - 34,50 zł. Jednocześnie w Regulaminie umieszczony został zapis wskazujący, że w przypadku korzystania w trakcie podróży służbowej z samochodu z miejscem noclegowym, zwrot kosztów za nocleg nie przysługuje. Jeśli chodzi natomiast o podróże służbowe poza granicami kraju, to pracodawca w Regulaminie Wynagradzania wskazał, że diety z tego tytułu, należne za pełną dobę, niezależnie od kraju docelowego, wynoszą 144 zł, a od 1 września 2007r. - 156 zł (tj. odpowiednio 6 zł i 6,50 zł za godzinę). W Regulaminie zaznaczono ponadto, że jeżeli zagraniczna podróż służbowa trwa niepełną dobę lub kończy się przed upływem kolejnej pełnej doby, to dieta jest wypłacana za każdą pełną i rozpoczętą godzinę w wysokości 1/24 diety. Wskazano także, że jeżeli wysokość diety obliczona w sposób wskazany powyżej przekracza limity ustalone w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, to stosuje się limity wynikające z rozporządzenia. Podobnie jak przy podróżach krajowych, pracodawca przewidział również zwrot kosztów noclegu. Koszty noclegu płatne były w walucie kraju, którego dotyczą, w wysokości przedłożonego rachunku, ale do wysokości limitu ustalonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. Jeżeli natomiast pracownik nie przedłożył rachunku za nocleg, to pracodawca wypłacał mu ryczałt w wysokości 20% limitu ustalonego w załączniku do rozporządzenia. Pracodawca zastrzegł ponadto, że w przypadku korzystania w trakcie zagranicznej podróży służbowej z samochodu z miejscem noclegowym, zwrot kosztów za nocleg nie przysługuje. W Regulaminie ustalono, że rozliczenie kosztów podróży związanych z delegacją zagraniczną następuje w terminie 14

dnia od dnia zakończenia podróży (Regulamin Wynagradzania, k. 212-241 a.s. tom II, , informacja dot. regulamin wynagradzania, k. 1142 a.s.).

Powód M. K. (1) odbył podróże służbowe w następujących okresach:

7.06-11.06.2005r., 14.06-18.06.2005r., 4.07-9.07.2005r., 12.07-16.07.2005r., 19.07-25.07.2005r.,
27.07-28.07.2005r., 1.08-5.08.2005r., 10.08.-12.08.2005r., 16.08-20.08.2005r., 23.08-27.08.2005r.,
29.08-1.09.2005r., 2.09.-10.09.2005r., 12.09.-16.09.2005r., 19.09-20.09.2005r., 3.10-8.10.2005r.,
10.10-21.10.2005r., 27.10-27.10.2005r., 2.11-5.11.2005r., 7.11-12.11.2005r., 15.11-19.11.2005r., 22.11-27.11.2005r.,
29.11-3.12.2005r., 5.12.-10.12.2005r., 12.12.-22.12.2005r., 2.01.-12.01.2006r., 17.01.-20.01.2006r.,
23.01.-28.01.2006r., 6.02.-10.02.2006r., 13.02.-18.02.2006r., 13.03-17.03.2006r., 20.03.-8.04.2006r.,
10.04.-14.04.2006r., 18.04.-22.04.2006r., 24.04.-30.04.2006r., 4.05.-19.05.2006r., 22.05.-1.06.2006r.,
6.06.-9.06.2006r., 12.06.-17.06.2006r., 19.06.-23.06.2006r., 17.07.-21.07.2006r., 24.07.-29.06.2006r.,
31.07.-12.08.2006r., 16.08.-26.2006r., 28.08.-1.09.2006r., 4.09.-16.09.2006r., 19.09.-22.09.2006r.,
25.09.-29.09.2006r., 1.10.-13.10.2006r., 16.10.-27.10.2006r., 6.11-22.11.2006r., 27.11.-1.12.2006r., 4.12-8.12.2006r.,
2.01.-6.01.2007r., 8.01.-17.01.2007r., 23.01.-01.02.2007r., 6.02.-10.02.2007r., 26.02.-16.03.2007r.,
19.03.-6.04.2007r., 17.04.-27.04.2007r., 2.05.-25.05.2007r., 28.05.-13.06.2007r., 18.06.-20.06. 2007r.,
3.07.-13.07.2007r., 7.08.-24.08.2007r., 27.08.-8.09.2007r., 11.09.-19.09.2007r., 24.09.-4.10.2007r.,
8.10.-30.10.2007r., 5.11.-14.10.2007r., 28.11.-8.12.2007r., 11.12.-22.12.2007r., 15.01-25.01.2008r.,
28.01.-15.02.2008r., 19.02.-29.02.2008r., 3.03.-19.03.2008r.

(zestawienie delegacji, k. 281-282 a.s. tom II, polecenia wyjazdów służbowych - załącznik do akt).

Z kolei powód T. L. odbył podróże służbowe w okresach:

18.04.-22.04.2005r., 25.04.-30.04.2005r., 2.05.-7.05.2005r., 7.05.-13.05.2005r., 16.05.-21.05.2005r.,
30.05.-3.06.2005r., 6.06.-10.06.2005r., 13.06.-17.06.2005r., 20.06.-25.06.2005r., 27.06.-1.07.2005r.,
4.07.-14.07.2005r., 15.07.-23.07.2005r., 27.07.-6.08.2005r., 8.08.-12.08.2005r., 16.08.20.08.2005r.,
23.08.-27.08.2005r., 5.09.-18.09.2005r., 19.09.-23.09.2005r., 26.09.-30.09.2005r., 3.10.-7.10.2005r.,
10.10.-15.10.2005r., 17.10.-22.10.2005r., 14.11.-19.11.2005r., 21.11.-28.11.2005r., 29.11.-3.12.2005r.,
5.12.-9.12.2005r., 28.12.-30.12.2005r., 2.01.-12.01.2006r., 16.01-21.01.2006r., 24.01.-10.02.2006r.,
13.02.-18.02.2006r., 20.02.-25.02.2006r., 7.03.-24.03.2006r., 27.03.-7.04.2006r.,
10.04.-14.04.2006r., 18.04.-22.04.2006r., 10.05.-19.05.2006r., 22.05-2.06.2006r., 6.06.-10.06.2006r.,
12.06.-16.06.2006r., 19.06.-24.06.2006r., 26.06.-30.06.2006r., 3.07.-8.07.2006r., 10.07.-14.07.2006r.,
17.07.-22.07.2006r., 24.07.-29.07.2006r., 31.07.-4.08.2006r., 7.08.-18.08.2006r., 18.09.-30.09.2006r.,
1.10.-7.10.2006r., 9.10.-13.10.2006r., 17.10.-27.10.2006r., 6.11.-17.11.2006r., 19.11.-1.12.2006r., 4.12.-20.12.2006r.,
2.01.-13.01.2007r., 15.01-19.01.2007r., 23.01.-8.02.2007r., 12.02.-18.02.2007r., 26.02.-2.03.2007r., 5.03.-15.2007r.,
19.03.-31.03.2007r., 2.04.-6.04.2007r., 10.04.-26.04.2007r., 7.05.-19.05.2007r., 28.05.-30.05.2007r.,
30.05.-31.05.2007r., 2.06.-3.06.2007r., 5.06.-7.06.2007r., 8.06.-9.06.2007r., 11.06.-12.06.2007r.,
13.06.-14.06.2007r., 16.06.-17.06.2007r., 19.06.-20.06.2007r., 21.06.-23.06.2007r., 27.06.-28.06.2007r.,
2.07.-4.07.2007r., 4.07.-5.07.2007r., 6.07.-7.07.2007r., 10.07.-12.07.2007r., 12.07.-13.07.2007r.,
18.07.-19.07.2007r., 20.07.-21.07.2007r., 24.07.-26.07.2007r., 26.07.-27.07.2007r., 28.07.-29.07.2007r.,
31.07.-1.08.2007r., 2.08.-3.08.2007r., 6.08.-7.08.2007r., 8.08.-9.08.2007r., 10.08.-11.08.2007r.,
13.08.-15.08.2007r., 16.08.-17.08.2007r., 21.08.-22.08.2007r., 23.08.-24.08.2007r., 16.10.-31.10.2007r.,
5.11.-15.11.2007r., 28.11.-8.12.2007r., 11.12.-17.12.2007r., 15.01.-25.01.2008r., 28.01.-16.02.2008r.,
19.02.-29.02.2008r., 3.03.-19.03.2008r.

(zestawienie delegacji, k. 283-284 a.s. tom II, polecenia wyjazdów służbowych - załącznik do akt).

Za wskazane podróże pracodawca wypłacił powodowi T. L. następujące kwoty :

- 18.04.-22.04.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 48 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 340,50 zł,
- 25.04.-30.04.2005r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 64 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 447 zł,
- 2.05.-7.05.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 83 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 540 zł (pracodawca wypłacił powodowi dodatkowo 25 zł tytułem poniesionej przez niego opłaty za autostradę),
- 7.05.-13.05.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 48 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 340,50 zł,
- 16.05.-21.05.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 94 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 606 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 172,90 zł za noclegi (2x 20,60 euro),
- 30.05.-3.06.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 342 zł,
- 6.06.-10.06.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 68 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 450 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 193,68 zł za noclegi (2x 24 euro),
- 13.06.-17.06.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 353,50 zł,
- 20.06.-25.06.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 64 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 426 zł,
- 27.06.-1.07.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 47 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 334,50 zł (pracodawca wypłacił powodowi dodatkowo 25 zł tytułem poniesionej przez niego opłaty za autostradę),
- 4.07.-14.07.2005r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 159 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.027,50 zł,
- 15.07.-23.07.2005r., tj. 1,5 doby diety krajowej oraz 88 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 559,50 zł,
- 27.07.-6.08.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 202 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.254 zł,
- 8.08.-12.08.2005r., tj. 1,5 doby diety krajowej oraz 60 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 391,50 zł,
- 16.08.-20.08.2005r., tj. 1 doby diety krajowej oraz 64 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 405 zł,
- 23.08.-27.08.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 49 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 346,50 zł,
- 5.09.-18.09.2005r., tj. 4,5 doby diety krajowej oraz 203 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.312,50 zł,
- 19.09.-23.09.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 48 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 330 zł,
- 26.09.-30.09.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 46 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 318 zł,
- 3.10.-7.10.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 47 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 324 zł,
- 10.10.-15.10.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 97 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 624 zł,
- 17.10.-22.10.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 64 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 436,50 zł,
- 14.11.-19.11.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 72 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 484,50 zł,
- 21.11.-28.11.2005r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 94 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 637,50 zł,
- 29.11.-3.12.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 352,50 zł,
- 5.12.-9.12.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 59 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 406,50 zł,

- 28.12.-30.12.2005r., tj. 3 doby diety krajowej w łącznej kwocie 63 zł,
- 2.01.-12.01.2006r., tj. 10,5 doby diety krajowej w łącznej kwocie 231 zł,
- 16.01-21.01.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 54 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 390 zł,
- 24.01.-10.02.2006r., tj. 7,5 doby diety krajowej oraz 233 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.563,50 zł,
- 13.02.-18.02.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 52 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 378 zł,
- 20.02.-25.02.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 51 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 372 zł,
- 7.03.-24.03.2006r., tj. 9 dób diety krajowej oraz 213 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.476 zł (dodatkowo 45,09 zł tytułem uiszczonej przez pracownika opłaty drogowej),
- 27.03.-7.04.2006r., tj. 6 dób diety krajowej oraz 138 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 960 zł,
- 10.04.-14.04.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 62 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 416 zł,
- 18.04.-22.04.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 32 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 258 zł (podróż w podwójnej obsadzie, za noclegi zapłacono M. K. (1)),
- 10.05.-19.05.2006r., tj. 4,5 doby diety krajowej oraz 127 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 861 zł,
- 22.05-2.06.2006r., tj. 4,5 doby diety krajowej oraz 174 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.143 zł oraz dodatkowo 10 euro,
- 6.06.-10.06.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 32 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 361,99 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 81,99 za nocleg za granicą,
- 12.06.-16.06.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 19 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 169 zł,
- 19.06.-24.06.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 71 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 481 zł,
- 26.06.-30.06.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 65 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 434 zł,
- 3.07.-8.07.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 58 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 403 zł,
- 10.07.-14.07.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 59 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 398 zł,
- 17.07.-22.07.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 82 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 547 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 244,64 zł (3 x 20,60 euro) za nocleg za granicą,
- 24.07.-29.07.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 59 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 420 zł,
- 31.07.-4.08.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 60 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 404 zł oraz dodatkowo 15 zł tytułem zwrotu opłaty parkingowej,
- 7.08.-18.08.2006r., tj. 7,5 doby diety krajowej oraz 90 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 705 zł,
- 18.09.-30.09.2006r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 160 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.070 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 82,06 zł (20,6 euro) za nocleg za granicą,

- 1.10.-7.10.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 97 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 637 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 243,08 zł (3 x 20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 9.10.-13.10.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 56 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 380 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 160,39 zł (41,60 euro) za nocleg za granicą,
- 17.10.-27.10.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 170 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.097 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 66 zł (2 x 33 zł) za nocleg w kraju i 487,06 zł (125,60 euro) za nocleg za granicą, a także 273,78 zł (70,60 euro) tytułem poniesionej przez powoda opłaty za autostradę,
- 6.11.-17.11.2006r., tj. 5,5 doby diety krajowej oraz 154 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.045 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 78,32 zł (20,60 euro) za nocleg za granicą, a także 30 zł jako zwrot kosztów naprawy,
- 19.11.-1.12.2006r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 166 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.106 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 132 zł (4 x 33 zł) za nocleg w kraju i 469,46 zł (6 x 20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 4.12.-20.12.2006r., tj. 6,5 doby diety krajowej oraz 242 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.595 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 66 zł (2 x 33 zł) za nocleg w kraju i 157,14 zł (2 x 20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 2.01.-13.01.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 185 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.179 zł,
- 15.01.-19.01.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 46 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 345 zł,
- 23.01.-8.02.2007r., tj. 6 dób diety krajowej oraz 254 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.662 zł,
- 12.02.-18.02.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 78 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 537 zł,
- 26.02.-2.03.2007r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 52 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 369,50 zł,
- 5.03.-15.03.2007r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 133 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 913 zł,
- 19.03.-31.03.2007r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 195 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.285 zł,
- 2.04.-6.04.2007r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 64 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 430 zł,
- 10.04.-26.04.2007r., tj. 6 dób diety krajowej oraz 259 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.692 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 34,50 zł za nocleg w kraju i 77,76 zł (20,60 euro) za nocleg za granicą,
- 7.05.-19.05.2007r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 172 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.147 zł,
- 28.05.-30.05.2007r., tj. 2 doby diety krajowej w łącznej kwocie 46 zł (2 x 33 zł),
- 30.05.-31.05.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 2.06.-3.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 5.06.-7.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,

- 8.06.-9.06.2007r.- 23 zł diety krajowej,
- 11.06.-12.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 13.06.-14.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 16.06.-17.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 19.06.-20.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 21.06.-23.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 27.06.-28.06.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 2.07.-4.07.2007r.- 46 zł diety krajowej,
- 4.07.-5.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 6.07.-7.07.2007r.- 23 zł diety krajowej,
- 10.07.-12.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 12.07.-13.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 18.07.-19.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 20.07.-21.07.2007r.- 23 zł diety krajowej,
- 24.07.-26.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 26.07.-27.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 28.07.-29.07.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 31.07.-1.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 2.08.-3.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 6.08.-7.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 8.08.-9.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 10.08.-11.08.2007r.- 23 zł diety krajowej,
- 13.08.-15.08.2007r.- 46 zł diety krajowej,
- 16.08.-17.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 21.08.-22.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 23.08.-24.08.2007r.- 34,50 zł diety krajowej,
- 16.10.-31.10.2007r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 198 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.402 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 34,50 zł za nocleg w kraju i 74,79 zł (20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 5.11.-15.11.2007r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 162 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.145 zł,

- 28.11.-8.12.2007r., tj. 1,5 doby diety krajowej oraz 225 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.518,52 zł, a także dodatkowo 21,52 zł za uiszczoną przez powoda opłatę parkingową (6 euro),
- 11.12.-17.12.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 83 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 608,50 zł,
- 15.01.-25.01.2008r., tj. 1 doba diety krajowej oraz 202 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.313,02 zł,
- 28.01.-16.02.2008r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 338 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 2.322,46 zł,
- 19.02.-29.02.2008r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 176 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.194 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 51,75 zł (1,5x 34,50 zł) za nocleg w kraju i 253,82 zł (3,5x 20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 3.03.-19.03.2008r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 299 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 2.013,10 zł

w łącznej kwocie 58.501,33 zł (w tym 435,39 zł stanowił zwrot kosztów poniesionych przez powoda w związku z opłatami i naprawami) (zestawienie płatności, k. 1142 - 1163 a.s. tom VI, polecenia wyjazdów służbowych - załącznik do akt).

Powód M. K. (1) jako należności z tytułu podróży służbowych odbytych w spornym okresie otrzymał od pozwanej łączną kwotę 60.152,02 zł. Składały się na nią następujące należności:

- 7.06-11.06.2005r., tj. 4 doby diety krajowej w łącznej kwocie 84 zł,
- 14.06-18.06.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 44 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 316,50 zł,
- 4.07-9.07.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 88 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 570 zł,
- 12.07-16.07.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 45 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 312 zł,
- 19.07-25.07.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 106 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 678 zł,
- 27.07-28.07.2005r., ½ doby diety krajowej w kwocie 10,50 zł,
- 1.08-5.08.2005r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 37 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 295,50 zł,
- 10.08.-12.08.2005r., tj. 2 doby diety krajowej w łącznej kwocie 42 zł,
- 16.08-20.08.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 45 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 322,50 zł,
- 23.08-27.08.2005r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 366,25 zł,
- 29.08-1.09.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 33 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 240 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 63 zł (2 x 31,50 zł) za nocleg w kraju i 82,03 zł (20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 2.09.-10.09.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 150 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 952,50 zł,
- 12.09.-16.09.2005r.- 42 zł,
- 19.09-20.09.2005r.- 67,54 zł,
- 3.10-8.10.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 58 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 390 zł,
- 10.10-21.10.2005r., tj. 5,5 doby diety krajowej oraz 143 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 973,50 zł,

- 27.10-27.10.2005r.- 21 zł,
- 2.11-5.11.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 35 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 252 zł,
- 7.11-12.11.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 65 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 442,50 zł,
- 15.11-19.11.2005r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 72 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 474 zł,
- 22.11-27.11.2005r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 37 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 306 zł,
- 29.11-3.12.2005r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 352,50 zł,
- 5.12.-10.12.2005r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 59 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 417 zł,
- 12.12.-22.12.2005r., tj. 6 dób diety krajowej oraz 113 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 804 zł,
- 2.01.-12.01.2006r., tj. 10,5 doby diety krajowej w łącznej kwocie 231 zł,
- 17.01.-20.01.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej w łącznej kwocie 77 zł,
- 23.01.-28.01.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 49 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 360 zł,
- 6.02.-10.02.2006r., tj. 4,5 doby diety krajowej w łącznej kwocie 99 zł,
- 13.02.-18.02.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 46 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 353 zł,
- 13.03-17.03.2006r., tj. 4 doby diety krajowej w łącznej kwocie 88 zł (4 x 21 zł), a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 66 zł (2 x 33 zł) za nocleg w kraju,
- 20.03.-8.04.2006r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 317 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 2.012 zł,
- 10.04.-14.04.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 63 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 422 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 80,89 zł (20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 18.04.-22.04.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 32 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 258 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 79,60 zł (20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 24.04.-30.04.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 88 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 583 zł,
- 4.05.-19.05.2006r., tj. 5,5 doby diety krajowej oraz 246 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.597 zł,
- 22.05.-1.06.2006r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 152 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.000 zł,
- 6.06.-9.06.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej w łącznej kwocie 77 zł,
- 12.06.-17.06.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 61 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 421 zł,
- 19.06.-23.06.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej w łącznej kwocie 77 zł,
- 17.07.-21.07.2006r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 355 zł,
- 24.07.-29.07.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 48 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 365 zł,
- 31.07.-12.08.2006r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 212 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.349 zł,

- 16.08.-26.2006r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 153 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.006 zł,
- 28.08.-1.09.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 66 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 440 zł,
- 4.09.-16.09.2006r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 187 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.232 zł,
- 19.09.-22.09.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 50 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 344 zł,
- 25.09.-29.09.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 49 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 360 zł,
- 1.10.-13.10.2006r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 215 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.356 zł,
- 16.10.-27.2006r., tj. 4,5 doby diety krajowej oraz 154 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.023 zł oraz dodatkowo 102,06 zł tytułem zwrot kosztów dojazdu pociągiem,
- 6.11-22.11.2006r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 276 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.766 zł,
- 27.11.-1.12.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 62 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 416 zł,
- 4.12-8.12.2006r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 30 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 224 zł,
- 2.01.-6.01.2007r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 58 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 394 zł,
- 8.01.-17.01.2007r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 138 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 920 zł,
- 23.01.-01.02.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 159 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.023 zł,
- 6.02.-10.02.2007r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 66 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 442 zł,
- 26.02.-16.03.2007r., tj. 8,5 doby diety krajowej oraz 189 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.329,50 zł,
- 19.03.-6.04.2007r., tj. 6 dób diety krajowej oraz 303 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.956 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 33 zł za nocleg w kraju i 553,94 zł (7x 20,6 euro) za nocleg za granicą,
- 17.04.-27.04.2007r., tj. 4 doby diety krajowej oraz 145 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 962 zł,
- 2.05.-25.05.2007r., tj. 7 dób diety krajowej oraz 329 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 2135 zł oraz dodatkowo 144 zł tytułem zwrot kosztów dojazdu pociągiem oraz 187,99 zł za naprawy,
- 28.05.-13.06.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 309 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.923 zł,
- 18.06.-20.06. 2007r., tj. 5 dób diety krajowej oraz 187 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.237 zł,
- 3.07.-13.007.2007r., tj. 5,5 doby diety krajowej oraz 121 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 852,50 zł,
- 7.08.-24.08.2007r., tj. 6 dób diety krajowej oraz 284 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.842 zł,
- 27.08.-8.09.2007r., tj. 3,5 doby diety krajowej oraz 70 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.501,50 zł,
- 11.09.-19.09.2007r., tj. 2 doby diety krajowej oraz 152 godziny diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.034 zł, a także z uwagi na fakt, że podróż odbywała się w podwójnej obsadzie dodatkowo 77,72 zł (20,60 euro) za nocleg za granicą,
- 24.09.-4.10.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 196 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.343 zł,

- 8.10.-30.10.2007r., tj. 6,5 doby diety krajowej oraz 309 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 2.697,92 zł,
- 5.11.-14.10.2007r., tj. 3 doby diety krajowej oraz 131 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 920,50 zł,
- 28.11.-8.12.2007r., tj. 1,5 doby diety krajowej oraz 225 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.497 zł,
- 11.12.-22.12.2007r., tj. 2,5 doby diety krajowej oraz 206 godzin diety zagranicznej w łącznej kwocie 1.388,85 zł,
- 15.01-25.01.2008r., w łącznej kwocie 931,46 zł - diety krajowe i zagraniczne (w tym uwzględniono diety krajowe 3 x 23 zł, tj. 69 zł oraz bilet PKP- 103 zł),
- 28.01.-15.02.2008r., w łącznej kwocie 2.220,66 zł - diety krajowe i zagraniczne (w tym diety krajowe 5 x 23 zł, tj. 115 zł),
- 19.02.- 29.02.2008r., w łącznej kwocie 1.499,57 zł - diety krajowe i zagraniczne (w tym uwzględniono diety krajowe 3 x 23 zł, tj. 69 zł oraz koszty przejazdów - 120,75 zł),
- 3.03.-19.03.2008r., w łącznej kwocie 1.944,04 zł - diety krajowe i zagraniczne (w tym uwzględniono diety krajowe 4 x 23 zł, tj. 92 zł) (zestawienie płatności, k. 1167 - 1185 a.s. tom VI, polecenia wyjazdów służbowych - załącznik do akt, wyliczenie przedstawione przez powoda, k. 433 - 453 a.s. tom III).

W rozliczeniu pracy kierowców uwzględniane było wynagrodzenie zasadnicze, premia uznaniowa, ryczałt za godziny nadliczbowe, dodatek nocny i dodatek za dyżur. Powodowie pobierali paski potwierdzające wynagrodzenia. Rozliczeniem delegacji i noclegów zajmowała się pracownica E. F., która dokonywała stosownych obliczeń w oparciu o druki delegacji. Od 2001r. diety zagraniczne były rozliczane zgodnie z Regulaminem obowiązującym w spółce (zeznania świadka G. C., k. 649 - 650 a.s. tom IV, zeznania świadka E. F., k. 650 a.s. tom IV, zeznania świadka K. M., k. 1737 - 1738 a.s. tom IX, zeznania świadka W. K., k. 1738 - 1740 a.s. tom IX).

W trakcie podróży służbowych powodowie spali w kierowanym pojeździe, w wydzielonym miejscu do spania. Zdarzało się, że kierowcy jeździli w podwójnych obsadach. Nie zawsze samochód posiadał dwa miejsca do spania, dlatego w porze noclegu jeden z kierowców zajmował wyznaczone miejsce do spania, a drugi spał na podłodze pojazdu. W takiej sytuacji jeden z kierowców otrzymywał stosowny ryczałt z tytułu podróży służbowych, w granicach wynikających z Regulaminu Wynagradzania. Wówczas kierowcy dokonywali pomiędzy siebie podziału wynagrodzenia za nocleg. Sami zgłaszali na czyje nazwisko w danym kursie ma być wystawione rozliczenie noclegu (zeznania świadka D. Z., k. 349 - 352 a.s. tom II, zeznania świadka P. S., k. 352 - 356 a.s. tom II, zeznania świadka T. W., k. 893 - 895 a.s. tom V, zeznania powoda M. K. (1), k. 939 - 941 a.s. tom V, zeznania powoda T. L., k. 942 - 943 a.s. tom V, zeznania świadka E. F., k. 650 a.s. tom IV, zeznania świadka K. M., k. 1737 - 1738 tom IX, zeznania świadka W. K., k. 1738 - 1740 a.s. tom IX).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach osobowych powodów. Zdaniem Sądu w przeważającej mierze dowody zebrane w sprawie były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, dlatego też nie było podstaw do podważenia ich mocy dowodowej. Dodatkowo rzetelność wskazanych dokumentów nie była kwestionowana przez strony postępowania, a także Sąd, z uwagi na wspomniane cechy, nie znalazł podstaw do podważania ich wiarygodności.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły zeznania powodów M. K. (1) (k. 939 -941 a.s. tom V) i T. L. (k. 942-943 a.s. tom V) oraz zeznania świadków: G. C. (k. 649-650 a.s. tom IV), E. F. (k. 650 a.s. tom IV), K. M. (k. 1737-1738 a.s. tom IX), W. K., (k.1738-1740 a.s. tom IX), T. W. (k.893-895 a.s. tom V), P. S. (k. 352 - 356 a.s. tom II) i D. Z. (k. 349 - 352 a.s. tom II), w tej części, która dotyczyła zasad rozliczania diet i ryczałtów u pozwanej oraz noclegów w kabinie pojazdu. W tym zakresie zeznania świadków i powodów były logiczne, spójne, a także korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd nie znalazł zatem podstaw, aby odmówić im przymiotu wiarygodności. Podkreślenia wymaga przy tym, że wyrokiem z dnia 8 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie oddalił roszczenia powodów dotyczące wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Apelację od powyższego wyroku wniosła wyłącznie

strona pozwana, która nie skarżyła rozstrzygnięcia w tej części. Z tych względów rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie wskazanego roszczenia stało się prawomocne. Wobec tego Sąd ponownie rozpoznając sprawę i dokonując ustaleń faktycznych pominął zeznania świadków i powodów w zakresie, w jakim dotyczyły one pracy w nadgodzinach, rozliczenia nadgodzin, sposobu ewidencjonowania czasu pracy u pozwanej i ewentualnych nieprawidłowości i nadużyć w tym zakresie.

Sąd pominął zeznania świadka J. K. (1) (k. 895 - 896 a.s. tom V), ponieważ pozostawały one bez związku z przedmiotem ponownie prowadzonego postępowania. W odniesieniu do diet i ryczałtów świadek zeznał jedynie, że pracownikom wypłacano diety z tytułu podróży służbowych, jednakże dodał, że okoliczności tych „dokładnie nie pamięta”. Na podstawie tych zeznań trudno było zatem czynić ustalenia odnośnie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej i rekonstrukcji wypadków drogowych mgr J. K. (2) (opinia, k. 711 - 787 a.s. tom IV, opinia uzupełniająca, k. 820 - 833 a.s. tom V, opinia uzupełniająca, k. 855 - 856 a.s. tom V). Zaakcentowania wymaga, że dowód z opinii tego biegłego został dopuszczony przez Sąd celem ustalenia czasu pracy powodów, wynikającego z tachografów oraz celem porównania z czasem pracy wynikającym z zapisów wyjazdów służbowych. Ustalenia biegłego dotyczyły zatem wyłącznie rzeczywistego czasu kierowania pojazdami przez powodów i nie miały bezpośrednio znaczenia dla ustaleń w kwestii należnych powodom diet i ryczałtów. Wprawdzie w opinii wskazanego biegłego sądowego pojawiły się daty poszczególnych podróży służbowych powodów, należy jednak zaznaczyć, że nie były one pomiędzy stronami sporne. Powodowie kwestionowali jedynie wysokość należności wypłaconych z tytułu odbytych podróży służbowych, a te pozostawały poza zakresem ustaleń biegłego sądowego J. K. (2). Z tych względów Sąd uznał, że opinie sporządzone przez tego biegłego, w obecnej fazie postępowania, były nieprzydatne.

Kilkukrotnie opinie w rozpatrywanej sprawie sporządziła również B. W. (1) - biegła sądowa z zakresu ekonomii, finansów, księgowości i rachunkowości oraz wyceny i analizy finansowej przedsiębiorców (opinia, k. 964 - 1052 tom a.s. tom V, opinia uzupełniająca, k. 1110 - 1127 a.s. tom VI, opinia uzupełniająca, k. 1206 - 1253 a.s. tom VII, ustna opinia uzupełniająca, k. 1333 - 1336 a.s. tom VII). Sąd nie uwzględnił ich jednak przy rozstrzygnięciu sprawy. Wprawdzie biegła dokonała wyliczenia wynagrodzenia z tytułu ryczałtów za noclegi oraz diet, lecz w ocenie Sądu, założenia, jakie legły u podstaw tych wyliczeń były nieprawidłowe. Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę nie podzielił ich, uznając z przyczyn, które zostaną przedstawione w dalszej części, że strona pozwana prawidłowo rozliczyła podróże służbowe powodów. Z tych względów nieprzydatne okazały się opinie sporządzone przez biegłą sądową B. W. (1).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Powództwo M. K. (1) i T. L. o diety i ryczałty nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu.

Ustosunkowując się na wstępie do zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwanego, Sąd Okręgowy niemal w pełni ocenił go jako niezasadny. Zgodnie z art. 291 § 1 k.p. roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W przedmiotowej sprawie, jak słusznie wskazywał pełnomocnik pozwanego, powodowie w pozwie ogólnie wskazali, że wnoszą o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu godzin nadliczbowych, dodatków za noclegi oraz należności z tytułu podróży służbowych (diety) poza granicami kraju za okres obejmujący trzy lata przed wniesieniem powództwa. Nie określili przy tym za jakie okresy domagają się należności z ww. tytułów, nie podali także żądanych kwot. Oszacowali jedynie swe roszczenia na około 50.000 zł na rzecz każdego z nich. Doprecyzowania dokonali dopiero w piśmie procesowym z dnia 24 czerwca 2010r., w którym oznaczone zostały konkretne kwoty, tytuły i okresy, których one dotyczą (k. 396 - 453 a.s.). Mimo tego Sąd ocenił, że do przedawnienia roszczeń w części obejmującej diety i ryczałty z tytułu podróży poza granicami kraju nie doszło. Dla rozstrzygnięcia tej kwestii istotne znaczenie ma art. 295 § 1 k.p., zgodnie z którym bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed właściwym organem powołanym do rozstrzygnięcia sporów lub egzekwowania roszczeń, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Nasuwa się pytanie, czy wytoczenie przez powodów pierwotnego powództwa przerwało bieg przedawnienia ich roszczeń, także co do rozszerzonego kwotowo żądania.

W wyroku z dnia 10 stycznia 2007r. (III PK 90/06, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 155) Sąd Najwyższy wskazał, że do czynności, których dokonanie przerywa bieg przedawnienia, należą w szczególności wytoczenie powództwa przed sądem albo rozszerzenie powództwa w toku postępowania (decyduje przy tym data wniesienia pozwu do sądu lub data wniesienia do sądu pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa, a jeżeli rozszerzenie powództwa następuje podczas rozprawy w obecności pozwanego - decyduje chwila złożenia ustnie do protokołu rozprawy stosownego oświadczenia powoda lub jego pełnomocnika o rozszerzeniu powództwa). Wniesienie pozwu przerywa bieg przedawnienia tylko co do roszczeń objętych żądaniem pozwu, ponieważ sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem ani zasądzać ponad żądanie (art. 321 § 1 k.p.c.).

Przerwanie biegu przedawnienia następuje przez wytoczenie powództwa spełniającego wymagania przewidziane w art. 187 § 1 k.p.c. Na powództwo składa się zatem nie tylko dokładnie określone żądanie (np. o świadczenie pieniężne, w szczególności o zapłatę określonej kwoty), ale także przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających to żądanie (np. z jakich przyczyn faktycznych powód domaga się zapłaty tej kwoty). Każdego rodzaju żądanie będące przedmiotem powództwa musi mieć uzasadnienie w przytoczonych przez powoda okolicznościach faktycznych. Bez ich przytoczenia i udowodnienia nie jest możliwe uwzględnienie przez sąd żądania, z którym występuje powód. Roszczenie, o którym ma orzec sąd, składa się zatem nie tylko z samego żądania (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.), ale także z jego podstawy faktycznej (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.). Inaczej mówiąc, tylko dokładnie określone żądanie wraz z uzasadniającymi je okolicznościami faktycznymi określa granice rozpatrywania sprawy przez sąd. Pozew, w którym powód nie wystąpił z całym przysługującym mu w stosunku do pozwanego żądaniem (pозew zawierający świadome lub nieświadome ograniczenie żądania), nie przerywa biegu przedawnienia co do tej części roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym, która pozostała poza żądaniem tego pozwu. Ryzyko związane z dochodzeniem jedynie części przysługującego powodowi roszczenia obciąża jego samego. Decydując się na dochodzenie roszczenia jedynie w części, wierzyciel musi pamiętać o tym, że wytoczenie powództwa przerywa bieg terminu przedawnienia jedynie w stosunku do tej części wierzytelności, której dochodzi pozewem. W stosunku do pozostałej części roszczenia może ulec przedawnieniu, jeżeli zostanie ona zgłoszona dopiero w toku postępowania. Przerwanie biegu przedawnienia następuje tylko w granicach żądania będącego przedmiotem procesu; przerwaniu ulega bieg przedawnienia roszczenia objętego żądaniem i w takim rozmiarze, jaki został zgłoszony w żądaniu. Podobny pogląd został wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2010r. (I PK 79/10, LEX nr 725007). Stwierdzono w nim, że pozew, w którym powód (świadomie lub nieświadomie) nie wystąpił z całym przysługującym mu w stosunku do pozwanego żądaniem, nie przerywa biegu przedawnienia co do tej części roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym, która pozostała poza żądaniem tego pozwu. Także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2012r. (II PK 175/11, LEX nr 1164729) zauważono, że przerwanie biegu przedawnienia z art. 295 § 1 k.p. dotyczy tej części roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym, która została zgłoszona w pozwie lub w wezwaniu do próby ugodowej.

Nie negując prawidłowości powyższych poglądów Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 kwietnia 2016r. (III PK 96/15, LEX nr 2044483) zwrócił jednak uwagę, że w przypadku rozszerzenia powództwa w toku procesu, rozszerzenie powództwa na nowe roszczenie trzeba odróżnić od zmiany wysokości dochodzonego świadczenia dokonywanej w ramach roszczenia dochodzonego pierwotnie. I tak, między innymi, zmiana wysokości cen w toku postępowania i w związku z tym potrzeba ustalenia odszkodowania według cen z daty wyrokowania (art. 363 § 2 k.c.), oczywiście w ramach tej samej podstawy faktycznej żądania, powoduje, że pierwotne wniesienie pozwu skutkuje przerwą biegu przedawnienia co do całości dochodzonej kwoty (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012r., IV CSK 142/12, LEX nr 1341697). Podobnie w wyroku z dnia 6 kwietnia 2011r. (I CSK 684/09, LEX nr 951732) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że pozew o odszkodowanie przerywa bieg przedawnienia także dla kwoty, o jaką poszkodowany podwyższył swe żądanie w trakcie procesu wskutek - opartych na wycenie przez biegłego - ustaleń sądu dotyczących wysokości szkody. Dzieje się tak w sytuacji, gdy powód zgłosi w pozwie żądanie odzwierciedlające jego wolę uzyskania odszkodowania w wysokości odpowiadającej poniesionej szkodzie, niemożliwej do określenia w chwili wnoszenia pozwu. W takim przypadku nie mamy do czynienia z ograniczeniem roszczeń odszkodowawczych do kwot oznaczonych w pozwie, a więc dochodzenia ich jedynie w części. Taka właśnie sytuacja zaistniała w przedmiotowej sprawie. Powodowie wnosząc pozew o zapłatę należności za godziny nadliczbowe i za podróże służbowe poza granicami w kraju jednoznacznie wyrazili wolę uzyskania przysługujących im z tych tytułów należności w pełnej

wysokości, należnych za trzy lata przed wniesieniem powództw. Kwotowe rozszerzenie w toku procesu roszczeń w zakresie przedmiotowych świadczeń nie stanowiło zgłoszenia nowego żądania opartego na innej podstawie faktycznej lub wykraczającego poza podstawę wskazaną w pozwie, lecz doprecyzowanie żądania pozwu, którego rozmiary nie były możliwe do określenia w chwili wytaczania powództwa. Czym innym jest bowiem sytuacja, gdy pracownik od samego początku procesu twierdzi, że wykonywał pracę i nie otrzymywał należności za cały okres wskazany w pozwie, ale ogranicza żądanie do części tegoż okresu lub do kwot stanowiących - w świetle przedstawionych w pozwie wyliczeń - tylko część przysługujących należności z wymienionych tytułów. Można wówczas twierdzić, że zamiarem strony było ograniczenie roszczeń do kwot oznaczonych w pozwie, a więc dochodzenie ich jedynie w części. Wytoczenie takiego powództwa nie przerywa terminów przedawnienia zgłoszonych dopiero w trakcie procesu roszczeń wynikających wprawdzie z powołanej w pozwie podstawy faktycznej, ale wykraczających poza pierwotnie określone żądanie. Inaczej natomiast trzeba traktować późniejsze kwotowe rozszerzenie powództwa w przypadku, gdy pracownik w pozwie jednoznacznie wyraża wolę uzyskania całego przysługującego mu wynagrodzenia, ale podane przezeń kwoty należności mają orientacyjny charakter, a dla precyzyjnego ich określenia konieczne jest zapoznanie się z dokumentacją prowadzoną przez pracodawcę i zasięgnięcie opinii biegłego sądowego.

Wobec powyższego roszczenia powodów w części, o jaką powodowie rozszerzyli żądanie pozwu w toku procesu, nie uległy przedawnieniu z uwagi na przerwanie biegu terminów przedawnienia w dacie wniesienia pozwu. Przedawnienie, zdaniem Sądu, odnosi się natomiast w części do należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju. O takie należności T. L. i M. K. (1) nie wystąpili w pozwie. Zgłoszone przez nich żądanie nie obejmowało takiego roszczenia. Dopiero w piśmie procesowym z 24 czerwca 2010 roku zażądali zapłaty z tego tytułu, co powoduje, że tylko należności z tego tytułu dochodzone za okres od 24 czerwca 2007r. nie przedawniły się. Te zaś, które należne byłyby powodom za okres wcześniejszy z uwagi na upływ trzyletniego terminu przedawnienia, nie mogły być dochodzone.

W części przeważającej, w której zarzut przedawnienia został oceniony jako niezasadny, Sąd przystąpił do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Bezsporne w sprawie było to, że powodowie byli pracownikami pozwanej spółki i w spornym okresie odbywali podróże służbowe, których liczbę, czas trwania oraz wypłacone przez pozwaną należności z tego tytułu Sąd ustalił na podstawie poleceń wyjazdów służbowych oraz rozliczeń kosztów podróży służbowej. Zaakcentowania wymaga, że wiarygodność wskazanych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Nadto, w piśmie procesowym z dnia 24 czerwca 2010r. (k. 396-453 a.s. tom III) strona powodowa zaprezentowała swoją wersję rozliczenia należnych powodom diet oraz ryczałtów za noclegi i tam przyjęte kwoty wypłacone przez pozwaną, w odniesieniu do poszczególnych podróży, są zbieżne z tymi wynikającymi z dokumentów przedstawionych przez pozwaną.

Kolejną okolicznością, co do której nie istniał spór między stronami, było uregulowanie przez stronę pozwaną w Regulaminie Wynagradzania zasad rozliczania podróży służbowych. W myśl tych regulacji, obowiązujących w spornym okresie, kierowcom zatrudnionym w (...) S.A. przysługiwały należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju oraz poza granicami kraju, w formie diet. Wysokość diet krajowych odpowiadała kwotom wynikającym z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (dalej: „rozporządzenie dot. podróży służbowej na obszarze kraju”). Z kolei diety za podróże służbowe poza granicami kraju, za pełną dobę, niezależnie od kraju docelowego, wynosiły 144 zł, a od 1 września 2007r. - 156 zł, przy czym jeżeli wysokość diety obliczona w sposób wskazany powyżej przekraczała limity ustalone w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (dalej: „rozporządzenie dot. podróży służbowej poza granicami kraju”), to stosowano limity wynikające z rozporządzenia.

Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania, wśród należności przysługujących pracownikowi w związku z podróżą służbową, przewidziano również zwrot kosztów noclegów. W odniesieniu do podróży krajowych wskazano, że jeżeli pracownik posiada rachunek hotelowy pracodawca zwróci mu koszty noclegu w wysokości stwierdzonej rachunkiem, a gdy nie posiada rachunku, to otrzyma ryczałt w wysokości 150% diety. W 2005r. ryczałt ten wynosił 31,50 zł, w

2006r. - 33 zł, a w 2007r. i w 2008r. - 34,50 zł. Jednakże w przypadku korzystania w trakcie podróży służbowej z samochodu z miejscem noclegowym, zwrot kosztów za nocleg nie przysługiwał.

Podobne regulacje jak w przypadku podróży krajowych, pracodawca przewidział również w odniesieniu do podróży zagranicznych. Koszty noclegu płatne były w walucie kraju, którego dotyczą, w wysokości przedłożonego rachunku, ale do wysokości limitu ustalonego w załączniku do rozporządzenia dot. podróży służbowej poza granicami kraju. Jeżeli pracownik nie przedłożył rachunku za nocleg, pracodawca wypłacał mu ryczałt w wysokości 20% ustalonego limitu z ww. rozporządzenia. Pracodawca zastrzegł również, że w przypadku korzystania w trakcie zagranicznej podróży służbowej z samochodu z miejscem noclegowym, zwrot kosztów za nocleg nie przysługuje. W regulaminie ustalono, iż rozliczenie kosztów podróży związanych z delegacją zagraniczną następuje w terminie 14 dnia od dnia zakończenia podróży.

Powodowie w rozpatrywanej sprawie kwestionowali prawidłowość zasad dotyczących rozliczania podróży służbowych, wynikających z Regulaminu Wynagradzana opierając swoje roszczenia na przepisach art. 77⁵ Kodeksu Pracy (dalej „k.p.”) oraz na przepisach wspomnianego rozporządzenia dot. podróży służbowej poza granicami kraju i rozporządzenia dot. podróży służbowej na obszarze kraju.

Tytułem wstępu, przed przystąpieniem do rozważań dotyczących rozliczeń podróży służbowych w spornym okresie, wskazać należy, że sytuacja powodów jest o tyle szczególna, że zajmowali ono stanowiska kierowców wykonujących przewóz drogowy i do nich, jako do zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, miała zastosowanie ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o czasie pracy kierowców (jednolity tekst: Dz. U. z 2012r., poz. 1155 ze zm.). Ustawą z dnia 12 lutego 2010r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 246), dokonano jej nowelizacji. Zmiana weszła w życie z dniem 3 kwietnia 2010r. i wprowadziła nową definicję podróży służbowej kierowcy jako każdego zadania służbowego polegającego na wykonywaniu na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza siedzibę pracodawcy lub b) wyjazdu poza siedzibę pracodawcy, w celu wykonania przewozu drogowego (art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców). Z kolei w art. 21a zmienionej ustawy przyjęto, że kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 k.p. Przywołana nowelizacja była wyrazem akceptacji kontynuowania w praktyce fikcji, w której kierowca-pracownik otrzymuje wynagrodzenie za pracę niestanowiące rzeczywistego ekwiwalentu za świadczoną pracę, zaś ów ekwiwalent stanowią (zaoszczędzane) świadczenia z tytułu podróży służbowej (diety, zwrot kosztów noclegu).

Mimo przyjętej nowelizacji ustawy, w orzecznictwie (które w tej mierze można uznać za utrwalone) pozostawało aktualne stanowisko, że w przypadku nieustalenia w układzie zbiorowym (regulaminie wynagradzania) lub umowie o pracę świadczeń z tytułu podróży odbywanych przez kierowcę, jej koszty mogą podlegać wyrównaniu w wysokości odpowiadającej należnościom (diatom) z tytułu podróży służbowej przewidzianym w przepisach powszechnie obowiązujących dla pracowników wykonujących rzeczywiście podróże służbowe (por. w szczególności wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2009r., I PK 279/07, LEX nr 509051; z dnia 18 sierpnia 2009r., I PK 51/09, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 100; z dnia 23 czerwca 2010r., II PK 372/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 11, s. 597 oraz z dnia 1 kwietnia 2011r., II PK 234/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 119).

Ustawa o czasie pracy kierowców formalnie odsyłała do stosowania art. 77⁵ § 3-5 k.p. Nie odsyłała więc do art. 77⁵ § 1 k.p. (gdyż zawiera własną definicję podróży służbowej) oraz do art. 77⁵ § 2 k.p., w którym określono (w szczególności) przedmiot regulacji przepisów wykonawczych (zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP - zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu). Z art. 77⁵ § 2 k.p. wynika, że rozporządzenie wykonawcze powinno regulować następujące świadczenia: 1) diety (ich wysokość, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach) oraz 2) zwrot (warunki zwrotu) kosztów przejazdów, 3) zwrot kosztów noclegów i 4) zwrot innych wydatków. Zgodnie z art. 77⁵ § 3 k.p., warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest

objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Według art. 77⁵ § 4 k.p., postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Można zauważyć, że przepis ten ustala minimalny standard świadczenia, ale odnosi się tylko do diety, a nie do zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Jednakże - zgodnie z art. 77⁵ § 5 k.p. - w przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3 (czyli nie zawiera uregulowań dotyczących warunków wypłacania wszystkich należności z tytułu podróży służbowej), pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2. Oznacza to, że przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diety oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków).

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 listopada 2016r. (K 11/15, OTK-A 2016, poz. 93), a więc wydanym w trakcie rozpoznawania przedmiotowej sprawy, stwierdził, że art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz że art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia z 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

U podstaw uznania przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności przepisu art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców leżały dwie przyczyny. Pierwszą z nich stanowiła wadliwa legislacyjnie konstrukcja zakwestionowanych przepisów zawierająca wielostopniowe odesłanie kaskadowe, która w konsekwencji spowodowała niejasność i nieprecyzyjność treści normatywnych. Drugą była nieadekwatność norm uregulowanych w zakwestionowanych przepisach do materii, w jakiej znajdują zastosowanie, nieprzewidywalność skutków prawnych działań adresatów zakwestionowanych przepisów oraz nadmierna swoboda organów stosujących prawo przy ustalaniu ich zakresu normowania. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego uregulowanie należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem przez kierowców pracy w permanentnej podróży wymaga stworzenia dla tej grupy pracowników odrębnych przepisów, uwzględniających w sposób rzeczywisty specyfikę ich pracy. Dotychczasowe rozwiązania szczególnie Trybunał Konstytucyjny uznał za pozorne, sposób ukształtowania należności dla kierowców wciąż bowiem wynika z ogólnych przepisów kodeksowych. Zdaniem Trybunału „potraktowanie w sposób identyczny w tym zakresie podmiotów nierównych – tj. pracowników sektora administracji i kierowców w transporcie (w szczególności międzynarodowym), a z drugiej strony także ich pracodawców – należy uznać za wadliwe z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości oraz poszanowania negocjacyjnego systemu określenia poziomu wynagrodzeń i diet”. Stąd też Trybunał Konstytucyjny doszedł do przekonania, że przyjęcie, że wydane na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p. przepisy wykonawcze powinny mieć zastosowanie do świadczonej przez kierowcę pracy polegającej na wykonywaniu przewozu, jest sprzeczne z ratio legis tych przepisów.

Zacytowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego został ogłoszony w dniu 24 listopada 2016r. i wówczas objęty nim przepis stracił domniemanie zgodności z Konstytucją RP. Nie oznacza to jednak, że do tego momentu zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis powinien być bez zastrzeżeń stosowany do stanów faktycznych powstałych przed ogłoszeniem orzeczenia lub innym terminem ustalonym przez Trybunał. Uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis nie może być stosowany przez sądy i inne organy także w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2017r., I PK 300/15).

Zaakcentowania wymaga, iż wyeliminowanie z porządku prawnego art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców spowodowało, że kluczowe stało się udzielenie odpowiedzi na pytanie o konsekwencje takiego orzeczenia oraz ustalenie, czy w takiej sytuacji kierowcom przysługują należności z tytułu podróży służbowych, a jeśli tak, to wedle jakich zasad. Sąd Najwyższy, już po wydaniu wskazanego orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny, prezentował w tym zakresie stanowiska odmienne. M.in. w wyroku z dnia 14 lutego 2017r. (I PK 77/16) Sąd Najwyższy wskazał, że po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016r. nie należy stosować przepisów rozporządzeń wykonawczych wydanych z upoważnienia art. 77⁵ k.p. Uznał przy tym za obowiązujące przepisy zakładowe czy uzgodnienia umów o pracę w tym zakresie, gdyż ich wykorzystanie nie było przedmiotem rozstrzygnięcia TK. Z kolei w innym orzeczeniu z dnia 21 lutego 2017r. (I PK 300/15) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że po wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie stosuje się art. 21a ustawy z 16 kwietnia 2004r. o czasie pracy kierowców, ale stosuje się art. 77⁵ § 5 k.p. w przypadku, gdy pracodawca nie uregulował zasad zwrotu należności z tytułu podróży służbowej w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę.

Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę podziela stanowisko, że wobec wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny przyjęć należy, że przepis art. 77⁵ k.p. nie znajduje zastosowania do kierowców transportu międzynarodowego. Otwarta w takiej sytuacji pozostaje wciąż kwestia kosztów poniesionych w związku z pracą. Konieczność ich ponoszenia przez pracodawcę można wywodzić z różnych konstrukcji prawnych. Można jej upatrywać m.in. w zasadzie ponoszenia ryzyka ekonomicznego przez pracodawcę czy wywodzić z obowiązku zatrudnienia wynikającego z art. 22 § 1 k.p., rozumianego w ten sposób, że pracodawca powinien zadbać o możliwość i zapewnić warunki świadczenia pracy umówionej. Innym kierunkiem poszukiwań jest skorzystanie z ukształtowanej w prawie cywilnym regulacji zwrotu wydatków, które zleceniobiorca poczynił w celu należytego wykonania zlecenia. Podstawę taką w odniesieniu do wydatków poniesionych przez pracownika – kierowcę, wskazał zresztą Sąd Najwyższy w wyroku z 12 marca 2009r. (II PK 198/08). Innym rozwiązaniem zaproponowanym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 19 listopada 2008r. (II PK 11/08) jest odpowiednie ukształtowanie wynagrodzenia za pracę. Powinno ono odpowiadać zasadzie wynagrodzenia godziwego, zapewniającego pracownikowi godne życie i umożliwiającego odpowiedni wypoczynek.

Niezależnie od zaaprobowanego rozwiązania, przyjęcie, że na pracodawcy ciąży obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez pracownika w celu świadczenia pracy (w tym kosztów noclegu), wyznacza konieczność określenia zasad dokonywania takiego zwrotu. Kwestia ta może stać się materia regulowaną w umowie o pracę bądź w aktach prawa wewnętrznego, np. w regulaminie pracy. Może także znaleźć swoje uregulowanie w postanowieniach układu zbiorowego pracy. W takim wypadku wspomniane koszty przysługują wedle przyjętych uregulowań. Bardziej problematyczna może być sytuacja, kiedy brak jest odpowiedniej regulacji w powyższych aktach. Wydaje się, że w takim przypadku pracownik ma uprawnienie do zwrotu kosztów faktycznie poniesionych. Oznacza to, że nie przysługuje mu prawo do ryczałtu. Uprawnienie do ryczałtu musiałyby bowiem wynikać z przepisów prawa powszechnie obowiązującego lub regulacji obowiązujących u danego pracodawcy (tak m.in. Krzysztof Stefański, glosa do wyroku SN z 21 lutego 2017r., I PK 300/15, publ. PS 2017/9/126-133 oraz Michał Skąpski, glosa do wyroku SN z 21 lutego 2017r., I PK 300/15, publ. OSP 2017/11/116).

W rozpatrywanej sprawie żądania powodów dotyczą okresu przed 3 kwietnia 2010r., a więc okresu przed wspomnianą nowelizacją ustawy o czasie pracy kierowców. Wobec tego można przyjęć, że w takim przypadku ich pracy nie można traktować jako podróży służbowej w rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 2013r. (II PK 296/12) i powtórzył w wyroku z dnia 28 stycznia 2015r. (I PK 154/15), przed dniem 3 kwietnia 2010r. strony nie mogły zakwalifikować pracy kierowców transportu międzynarodowego, jako podróży służbowej w ustawowym rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. Oznacza to, że nie można było bezpośrednio stosować do tych kierowców przepisów o podróżach służbowych i zasądzać kosztów diet i noclegów na podstawie rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie trybu uznawania zdarzenia powstałego w okresie ubezpieczenia wypadkowego za wypadek przy pracy, kwalifikacji prawnej zdarzenia, wzoru karty wypadku i terminu jej sporządzenia (Dz. U. Nr 236, poz. 1992) w związku z art. 77⁵ § 5 k.p. Ostatni z powołanych przepisów nie może być bowiem podstawą

oceny praw pracownika nie odbywającego podróży służbowej. Ważna w takiej sytuacji pozostaje treść umowy i akty wewnętrzne obowiązujące w tym przedmiocie u pracodawcy. Dopiero w sytuacji gdyby tych aktów nie było i praca w transporcie międzynarodowym nie byłaby dodatkowo rekompensowana z uwagi na jej szczególny charakter, można by ewentualnie rozważyć stosowanie per analogiam i z mocy art. 77⁵ § 5 k.p. tylko odpowiednio, przepisów wykonawczych o zagranicznych podróżach służbowych.

Przenosząc powyższe na grunt rozpatrywanej sprawy, stanowisko o bezzasadności powództwa T. L. i M. K. (1) jest uzasadnione. U strony pozwanej obowiązywał Regulamin Wynagradzania i został zastosowany w sprawie. Powodowie otrzymali należności zgodnie z ww. aktem wewnątrzzakładowym.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy aprobując przytoczony pogląd w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, przyjął, że regulacja zwrotu kosztów podróży poza granicami kraju i na obszarze kraju, została zamieszczona w Regulaminie Wynagradzania pozwanej spółki i wedle tej regulacji powodom przysługiwały należności z tytułu diet oraz noclegów. Pracodawca wedle tej regulacji wypłacił powodom należności stanowiące diety oraz ryczałty w tych przypadkach, gdy podróż odbywała się w obsadzie dwuosobowej. W tym ostatnim przypadku pracownicy między sobą ustalali, który z nich wystąpi o ryczałt i należność była wypłacana temu, kto złożył pracodawcy stosowne dokumenty. Potem zaś pracownicy między sobą dokonywali podziału kwoty wypłaconej przez pracodawcę. Dotyczyło to również powodów, którzy nie zgłaszali nieprawidłowości dotyczących tej praktyki. W tych zaś wypadkach, gdy obsada była jednoosobowa, a pracodawca zapewniał miejsce do spania w kabinie pojazdu, ryczałt nie był powodom należny. Negując wskazaną regulację pracodawcy, powodowie odwoływali się do poglądów orzecznictwa, w tym do uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014r. (II PZP 1/14), zgodnie z którą zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, przywołana linia orzecznicza, z uwagi na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego, straciła swą aktualność. Wyrok TK przesądził o braku możliwości zastosowania wspomnianych wyżej rozporządzeń do kierowców transportu międzynarodowego. Warto w tej kwestii zwrócić uwagę na obowiązujące unormowania unijne, które regulują prawo do odpoczynku kierowców. Kluczowa wydaje się tu regulacja art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 15 marca 2006r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85. Zgodnie z niąienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, jeśli posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Decyzję o wyborze takiego miejsca odpoczynku podejmuje kierowca. Tożsama regulacja znajduje się w art. 8 ust. 8 umowy europejskiej dotyczącej pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe (AETR), sporządzonej w G. w dniu 1 lipca 1970r. Wreszcie, podobnie kwestia ta regulowana jest w prawie polskim, a mianowicie w art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców, w myśl którego dobowy odpoczynek może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania. Z pewnością nocleg kierowcy mieści się w pojęciu odpoczynku dobowego, co więcej należy uznać, że stanowi on główny cel takiego odpoczynku. Przemawia to za przyjęciem, że nocleg w pojeździe może być uznany za wystarczający dla właściwego odpoczynku pracownika. Niezbędnym warunkiem jest wyposażenie pojazdu w miejsce do spania i ewentualne udogodnienia mające poprawić komfort wypoczynku (tak m.in. Krzysztof Stefański, glosa do wyroku SN z 21 lutego 2017r., I PK 300/15, publ. PS 2017/9/126-133).

Podsumowując, skoro zapadł wyrok Trybunału Konstytucyjnego, to doszło do zmiany stanu prawnego w porównaniu do tego, jaki obowiązywał w dacie wydania wyroku z dnia 8 grudnia 2014 roku. Skutkiem tego, rozstrzygnięcie zapadłe po tej zmianie, nie mogło być tożsame z wcześniejszym. Z przyczyn, które zostały wskazane, stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 stycznia 2013r. oraz art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002r., skutkowało niemożnością stosowania do powodów ww. przepisów oraz częściową dezaktualizacją orzecznictwa, na którym powodowie opierali swoje stanowisko. W takiej sytuacji, jedyną regulacją, która powinna być w sprawie wzięta pod uwagę jest Regulamin Wynagradzania wprowadzony przez stronę pozwaną, który – zdaniem Sądu Okręgowego – zawiera kompleksową regulację kwestii rozliczania podróży służbowych w kraju i poza granicami kraju. Zawiera on m.in. określenie wysokości diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Dieta krajowa ma wysokość taką jak w przypadku osób zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej, z kolei diety zagraniczne są określone konkretną kwotą, bez względu na kraj docelowy, i z całą pewnością są one znacznie wyższe niż diety krajowe.

Zaakcentowania wymaga, że określone przez pozwaną w Regulaminie Wynagradzania kwoty zarówno diet krajowych, jak i zagranicznych, nie tylko stanowią pełną, kompleksową samoistną regulację pracodawcy, ale także spełniają kryteria wynikające z niemającego już zastosowania art. 77⁵ § 4 k.p. Zostały one powodom wypłacone, a zatem Sąd ocenił, iż roszczenia powodów w zakresie dotyczącym diet z tytułu podróży służbowych były niezasadne, a wyliczenia biegłej sądowej B. W. (1) nieprzydatne.

Jeśli chodzi zaś o ryczałty z tytułu podróży służbowych, to należy wskazać, że Regulamin Wynagradzania odwołujący u strony pozwanej w spornym okresie, także zawierał regulacje i w tym zakresie. Zwrot kosztów noclegu w związku z podróżami służbowymi na terenie kraju był zależny od tego, czy pracownik posiadał rachunek hotelowy. Jeśli tak, to pracodawca zwracał mu koszty noclegu w wysokości stwierdzonej rachunkiem, a jeśli nie posiadał rachunku, to pracodawca wypłacał ryczałt w wysokości 150% diety. Z kolei koszty noclegu w związku z podróżą służbową zagraniczną płatne były w walucie kraju, którego dotyczą, w wysokości przedłożonego rachunku, ale do wysokości limitu ustalonego w załączniku do rozporządzenia dot. podróży służbowej poza granicami kraju. Jeżeli zaś pracownik nie przedłożył rachunku za nocleg, wówczas pracodawca wypłacał mu ryczałt w wysokości 20% ustalonego limitu z ww. rozporządzenia. Dodatkowo, zarówno w odniesieniu do kosztów noclegu w związku z podróżą krajową, jak i zagraniczną, pracodawca zastrzegł, że w przypadku korzystania w trakcie podróży służbowej z samochodu z miejscem noclegowym, zwrot kosztów za nocleg nie przysługuje.

Zdaniem Sądu, wskazana regulacja dotycząca noclegów, była nie tylko pełna, kompleksowa, ale także dopuszczalna, co należy wywieść ze zmian w stanie prawnym, jakie dokonały się po wydaniu wspomnianego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Nie musiała być ona co najmniej taka, jak wynika z przepisów rozporządzenia dot. podróży służbowej, co podkreślił Sąd Najwyższy już w wyroku z 17 listopada 2016r. (II PK 227/15, LEX nr 2180093), wskazując, że do czasu wyraźnego uregulowania wpływu zależności innowacji techniczno-socjalnych na wysokość ryczałtów za noclegi w kabinie samochodu ciężarowego, zapewnienie korzystania przez kierowców samochodowego transportu międzynarodowego z noclegów w specjalnie przystosowanej do tego części kabiny samochodowej, która łącznie z możliwością skorzystania z socjalnej infrastruktury parkingowej zapewnia im przyzwoite minimum socjalno-bytowe, uprawnia pracodawcę do uzgodnienia lub uregulowania w zakładowych przepisach płacowych niższych - niż uśredniona kwota ryczałtu za nocleg - rekompensat za noclegi odbyte w warunkach gwarantujących co najmniej dostateczny komfort nocnego odpoczynku, z możliwością zaspokojenia potrzeb sanitarnych i socjalnych kierowców.

W rozpatrywanej sprawie to, że regulacja regulaminowa jest mniej korzystna dla pracowników niż przepisy rozporządzenia, gdyż częściowo ma charakter regulacji negatywnej, wykluczając prawo do ryczałtu w pewnych sytuacjach, nie jest przesądzające, szczególnie wobec zmiany stanu prawnego, jaka nastąpiła po orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego. Wydaje, że takie stanowisko zostało zaaprobowane przez Sąd Najwyższy, który w sentencji uchwały 7 sędziów z dnia 26 października 2017r. (III PZP 2/17), wskazał inaczej niż to było do czasu wydania orzeczenia przez

TK, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (art. 77⁵ § 3 k.p.) poniżej 25% limitu, o którym mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) oraz w § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. poz. 167). Co prawda uzasadnienie do powyższej uchwały nie zostało jeszcze opublikowane, ale w świetle tak sformułowanej sentencji nie budzi wątpliwości, że wydane rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w zakresie rozliczania podróży służbowych kierowców uwzględnia zmiany, jakie nastąpiły po rozstrzygnięciu Trybunału Konstytucyjnego.

Na marginesie należy zaznaczyć, że to, gdzie faktycznie kierowca spędza nocleg pozostaje poza kontrolą pracodawcy. Nawet jeśli pracodawca preferowałaby odpoczynek pracowników w hotelu, ostatecznie o formie noclegu zadecyduje sam kierowca, który może chcieć zaoszczędzić środki przyznane przez ustawodawcę w formie ryczałtu. System wynagradzania pracowników kierowców, w tym przyznawania diet czy dodatków, powinien być zatem tak skonstruowany, by nie stanowił zachęty do naruszania bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Z drugiej strony nie może także sprzyjać fikcji, w której kierowca - pracownik otrzymuje wynagrodzenie za pracę niestanowiące rzeczywistego ekwiwalentu za świadczoną pracę, zaś ów ekwiwalent stanowią (zaoszczędzane) świadczenia z tytułu podróży służbowej (diety, zwrot kosztów noclegu) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2017r., I PK 77/16, LEX nr 2258054).

W świetle powyższego uznać należy, że kwoty należne powodom w spornym okresie tytułem zwrotu kosztów podróży służbowych zostały ustalone prawidłowo, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa zakładowego i zostały przez stronę pozwaną wypłacone. Pracodawca miał możliwość ustalenia świadczeń z tytułu diet za podróże zagraniczne w wysokości niższej niż wynikające z rozporządzeń dla poszczególnych państw, ale nie niższej niż przewidziane dla podróży krajowych - co też uczynił. W świetle powołanego, aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, pozwana miała również prawo ustalić wysokości świadczeń z tytułu noclegów w wysokości niższej niż wskazane w powołanych wyżej rozporządzeniach. Co jednak najistotniejsze, kwoty wypłacone przez pozwaną były zgodne z tymi, wynikającymi z postanowień Regulaminu Wynagradzania. Z powyższych względów powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w pkt 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 102 k.p.c. Pierwszy ze wskazanych przepisów ustanawia zasadę, że koszty ponosi strona przegrywająca proces, a taką w rozpatrywanej sprawie byli powodowie T. L. i M. K. (1). Strona pozwana, która była reprezentowana przez radców prawnych i proces wygrała, wносиła o zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, w wysokości podwójnej stawki minimalnej. Sąd wysokość kosztów postępowania pierwszo-instancyjnego ustalił na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.), obowiązującego w dacie ponownego przeniesienia sprawy do I instancji w wyniku wydania przez Sąd Apelacyjny wyroku uchylającego w części rozstrzygnięcie, które zostało wydane 8 grudnia 2014r. Wartość przedmiotu sporu w sprawie każdego z powodów wynosiła ponad 50.000 zł, a zatem zgodnie § 2 pkt 6 ww. rozporządzenia stawka podstawowa kosztów wynosiła w sprawie M. K. (1) - 7.200 zł i w sprawie T. L. - 7.200 zł, co przy uwzględnieniu wniosku strony pozwanej o zasądzenie stawki podwójnej dałoby kwotę 14.400 zł od każdego z powodów.

Mając na względzie, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w przypadku każdego z powodów była wyższa niż 10.000 zł, ale nie przekraczała 50.000 zł, koszty postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji.

Wyniosły one po 1.800 zł od każdego z powodów (2.400 zł x 75%). Do kosztów postępowania w II instancji Sąd Okręgowy doliczył poniesione przez stronę pozwaną koszty opłaty sądowej od apelacji w kwocie 2.516 zł, rozdzielając powyższą kwotę pomiędzy powodów proporcjonalnie do ich roszczeń (do kosztów powoda M. K. (1) doliczyć należało z tego tytułu kwotę 1.230,50 zł, a do kosztów powoda T. L. kwotę 1.285,50 zł).

Do kosztów procesu ogółem Sąd Okręgowy doliczył także kwotę 171 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (6 x 17 zł) oraz opłatę od zażalenia w kwocie 40 zł, rozdzielając je równo pomiędzy powodów.

Sąd ustalił, iż przy uwzględnieniu powyższych wyliczeń, tytułem zwrotu kosztów procesu od powoda M. K. (1) należałoby zasądzić kwotę: 10.316 zł (przy zastosowaniu podwójnej stawki kosztów zastępstwa procesowego byłaby to kwota 17.516 zł), a od powoda T. L. kwotę 10.371 zł (przy zastosowaniu podwójnej stawki kosztów zastępstwa procesowego byłaby to kwota 17.571 zł). Jednak Sąd zastosował w sprawie art. 102 k.p.c. i częściowo, do kwoty 5.000 zł, ograniczył w przypadku obu powodów kwoty zasądzone na rzecz (...) S.A. w K.. W pozostałym zakresie M. K. (1) i T. L. nie zostali obciążeni tymi kosztami.

Art. 102 k.p.c. wskazuje, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W orzecznictwie przyjmuje się, że do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu (m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 10 października 2017r., III AUa 661/17). Sąd stosując opisaną instytucję w rozpatrywanej sprawie miał na względzie rozbieżności w orzecznictwie w zakresie ryczałtów i diet z tytułu podróży służbowych kierowców. Brak jednolitej linii orzeczniczej w tej materii mógł niewątpliwie wzbudzić u powodów przeświadczenie o zasadności ich roszczeń. Sąd brał także pod uwagę sytuację majątkową i życiową obu powodów opisaną w oświadczeniach o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania i na tej podstawie stwierdził, że zachodzi przypadek szczególny pozwalający na obciążenie ich kosztami jedynie w części.

Zdaniem Sądu nie było jednak podstaw do tego, by w pełni odstąpić od obciążenia powodów kosztami. Powodowie wnosząc powództwo musieli zakładać możliwość przegrania procesu choćby w części, tym bardziej, że formułując swoje roszczenia nie przedstawili w początkowej fazie żadnych wyliczeń. Szacowali żądane kwoty, zatem musieli liczyć się z tym, że ich powództwa w jakiejś części mogą nie być uwzględnione. Poza tym postępowanie trwa od 2008r., co powoduje, że do dnia wydania rozstrzygnięcia niewątpliwie powodowie mieli możliwość odłożenia zasądzonej kwoty na pokrycie kosztów procesu. Dodatkowo, nie można pomijać również i tego, że w toku procesu strona pozwana reprezentowana przez pełnomocnika, miała duży wkład w kwestiach dotyczących prowadzonych przez Sąd wyliczeń, co wiązało się ze znacznym nakładem pracy. W ocenie Sądu nie można pomijać tego nakładu, co w powiązaniu z okolicznościami, które Sąd zaprezentował wcześniej, doprowadziło do zastosowania ww. przepisów oraz zasądzenia od powodów na rzecz (...) S.A. po 5.000 zł tytułem kosztów procesu i nieobciążania ich tymi kosztami w pozostałym zakresie.

Jeśli chodzi natomiast o wydatki tymczasowo pokryte ze środków Skarbu Państwa, to Sąd w tym zakresie zastosował art. 97 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. 2016r., poz. 623). Stanowi on, że w toku postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy o roszczenia pracownika wydatki obciążające pracownika ponosi tymczasowo Skarb Państwa. Sąd pracy w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji rozstrzyga o tych wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113, z tym że obciążenie pracownika tymi wydatkami może nastąpić w wypadkach szczególnie uzasadnionych.

W przedmiotowej sprawie, zgodnie z zasadą wynikającą z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, to powódowie, którzy przegrali proces, musieliby ponieść wydatki, które poniósł tymczasowo Skarb Państwa. Może to jednak nastąpić tylko w wypadkach wyjątkowych, a taki wypadek nie wystąpił w przedmiotowej sprawie.

ZARZĄDZENIE

(...)